

Právo průmyslového a duševního vlastnictví

Úvodní charakteristika

Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Základní pojmy

- Průmyslové vlastnictví
- Duševní vlastnictví
- Nehmotný statek

Průmyslové vlastnictví

- DEF: Souhrn zvláštních absolutních práv k nehmotným statkům průmyslově (tj. opakovaně hospodářsky) využitelných a jejich právní ochranu.
- Předmětem jsou:
 - Vynálezy, užité a průmyslové vzory, topografie polovodičových výrobků a odrůdy rostlin a dále jsou to ochranná označení – tj. ochranné známky, označení původu, zeměpisná označení a obchodní firmy

Duševní vlastnictví

- **Užší pojetí:** Souhrn práv k autorským dílům jako výsledkům tvůrčí činnosti a k nehmotným statkům s nimi souvisejícím (např. k výkonům umělců provádějících tato díla, zvukovým záznamům, TV vysílání aj.)
 - Lze použít „autorská práva a práva související“
- **Širší pojetí (WIPO): Duševní vlastnictví = průmyslové a jiné duševní vlastnictví**
 - *(pozn. širší pojetí bude použito v následujícím výkladu předmětu)*

Nehmotný statek

- Zvláštní druh předmětu právních vztahů, který má nehmotnou podobu.
- Členění dle povahy (neuzavřený výčet)
 - **Nehmotné výsledky tvůrčí duševní činnosti**
 - Vlastní obsah myšlenky (vynález, užitný vzor, průmyslový vzor, topografie polov., odrůdy rostlin)
 - Způsob vyjádření či ztvárnění myšlenky (autorská díla včetně počítačových programů a struktur databází, výkony umělců)
 - **Nehmotné výsledky zkušeností či jiné duševní činnosti**
 - Know how, obchodní tajemství, obsah databáze, zvukové, obrazové záznamy, TV a rozhlasové vysílání
 - **Nehmotné hodnoty osobnosti FO**
 - Hodnoty a projevy osobnosti – čest, důstojnost, soukromí, projevy osobní povahy – dopisy, podobizny
 - Osobní údaje FO
 - Vyjádření hospodářské individuality subjektu a jeho produktů a činnosti
 - Ochrana označení podnikatele (ochranné známky, označení původu, zeměpisná označení, obchodní firma, logo apod.)
 - Název a dobrá pověst PO
 - reputace výrobku apod.

Vlastnictví

- Změna v pojetí věci a vlastnictví dle NOZ
 - Vztahuje se na věci hmotné i nehmotné
 - podle § 489 NOZ „**Věc** v právním smyslu ... je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“
 - *“Hmotná věc je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu“*,
 - *„Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty.“* (tedy to co není hmotná věc)

Druhy „vlastnictví“

- Vlastnictví hmotné
 - Věci hmotné
 - nemovitě (stavba, pozemek)
 - movité (židle, auto aj.)
 - Ovladatelné přírodní síly
- Vlastnictví nehmotné
 - Předměty nehmotné (duševní vlastnictví)
 - Průmyslové vlastnictví
 - Literární a umělecké vlastnictví

Příklad: Nahraný zvukový nosič CD

- **Hmotně vlastnické právo** k movité věci
= zvukovému nosiči

- **Nehmotně vlastnické právo** k duševnímu k vlastnictví
= nehmotnému zachycení na zvukovém nosiči
- **1. právo autorské** ke skladbě
- **2. právo výkonných umělců** ke hře nebo zpěvu
- **3. právo výrobce zvukových záznamů** k hudební nahrávce

Povaha duševního vlastnictví

- **Potencionální ubikvita**

- nehmotný statek lze využívat

- **kdykoli, kdekoli a kýmkoli** a to i

- **současně**, aniž by se

- **spotřeboval** nebo **ztratil kvalitu** (funkci)

- Např. *nevýhradní patentní výroba, nebo nevýhradní známkové užívání*

Účel

- **chránit přirozené osobnostní právo k výtvorům ducha** a vlastnické právo k nehmotnému majetku
- **chránit hospodářské investice**
- nepřímo **pobízet** k tvůrčí nebo hospodářské činnosti vedoucí ke **vzniku** a **využívání** ideálních statků, a tím i k rozvoji **kultury**

26. duben

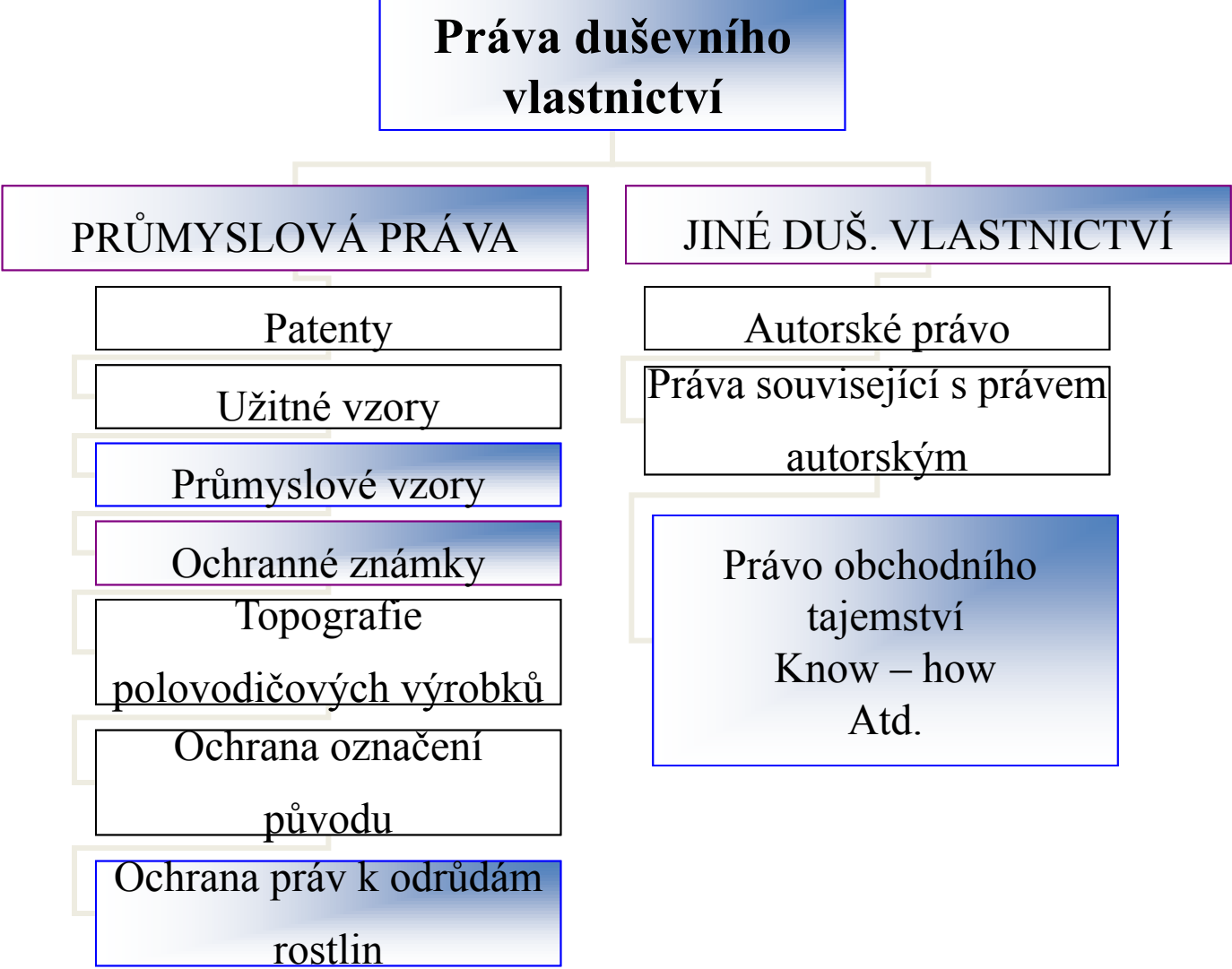
- **Světový den duševního vlastnictví**
 - 26. 4. 1970 nabytí platnosti Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO)

„Duševní vlastnictví“

je dvojí, má povahu:

- myšlenky (průmyslová práva)
- projevů či ztvárnění myšlenek (autorská práva).

- Tyto dvě základní kategorie se dále člení:

DUALITA práv duševního vlastnictví

Dualita spočívá v existenci dvou od sebe oddělených složek duševního vlastnictví:

– **a) práva osobnostní**

- svědčí jedinému subjektu (autor, vynálezce)
- nepřevoditelná

– **b) práva majetková**

- veškerá práva, která souvisejí s komerční využitelností předmětu duševního vlastnictví.
- S majetkovými právy lze libovolně disponovat, poskytovat licence, převádět majetková práva na jiné.

Zásady p. duševního vlastnictví

1. Teritorialita (státně územní působnost zápisu práva), překlenutá mezinárodními zápisy
2. Výlučnost (určitý „monopol“)
3. Zákonné a nucené licence (výjimky z výlučnosti)
4. Časové omezení ochrany (např. patent 20 let)
5. Novost – pro průmyslové vlastnictví, NS nebyl dosud zveřejněn
6. Existence zvláštních osobnostních práv a jejich nepřevoditelnost
7. Ochrana vzniká na základě rozhodnutí státního orgánu (platí pro průmyslové vlastnictví)
8. Ochrana vzniká neformálně (platí pro autorské právo)

Druhy právní ochrany

- Formální
 - 1. zápis po** věcném průzkumu přihlášky *např. vynález, ochranná známka*
 - 2. zápis bez** věcného průzkumu přihlášky (registrace) *např. zapsaný průmyslový vzor*
- Neformální
 - 1. bez zápisu** *např. autorské dílo*

Právo přednosti

- **Právo přednosti** (priority) zapisovatelných práv průmyslového vlastnictví k:
 - technickým výtvorům nebo označením
 - **Význam** v povaze technického výtvoru nebo označení, která mohou být **shodná** , a přitom na sobě **nezávisle vzniklá** ; *např. shodné vynálezy nebo shodné známky výrobků*

Rozdíly mezi jednotlivými právy duševního vlastnictví

odlišují se :

- **způsobem vzniku**
 - Autorské práva autora k dílu vzniká **vytvořením díla**.
 - Průmyslová práva vzniknou teprve okamžikem, kdy tvůrce **získá patent** či jiné průmyslové právo
- **Obsahem**
 - Každá kategorie má svůj specifický obsah
- **nutností „udržování“** existence ochrany duševního vlastnictví
 - Autorská práva netřeba obnovovat X Průmyslová p. ano
- **způsobem ochrany**

Shodné prvky práv duševní vlastnictví

- Má různou podobu, je však vždy **zachyceno v určitém hmotném vyjádření** (výtisk skript, publikace článku, knihy)
- **Teritoriální omezenost**
 - Státní (OZ)
 - Regionální (CTM)
 - Mezinárodní (více států)

Exkurz do právních předpisů

- Právo duševního vlastnictví řadíme do **odvětví práva občanského**.
- Vykazuje však veřejnoprávní znaky

Odvětví práva

VEŘEJNÉ PRÁVO

ústavní právo

Trestní právo
hmotné a procesní

Správní právo

Finanční právo

Právo životního
prostředí

Občanské právo
procesní

Mezinárodní právo
veřejné

SOUKROMÉ PRÁVO

Občanské právo hmotné

Obchodní právo

Pracovní právo

Právo duševního
vlastnictví

Rodinné právo

Mezinárodní právo
soukromé

souvisejí právní odvětví práva

- Ústavní p.
 - Listina základních práv a svobod
 - -čl. 15 odst. 2 **Svoboda** vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena.
 - -čl. 34 odst. 1 **Práva** k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.
- Občanské p
 - označení subjektů, odpovědnost za škodu, odpovědnost za bezdůvodné obohacení
 - podnikatelé, závazkové vztahy, nekalá soutěž, licenční smlouva, obchodní tajemství, obchodní firma
- Mezinárodní právo soukromé
 - Přeshraniční licenční (franchisingové) smlouvy, rozhodné právo
- Mezinárodní p. veřejného
 - Mezinárodní smlouvy v oblasti ochrany duševního vlastnictví
- Procesní právo
 - Soudní řízení, rozhodčí řízení, ADR
- Správní právo
 - Řízení o zápisu předmětu průmyslových práv

Mezinárodní právní úprava v oblasti ochrany

- **Pařížská úmluva** na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, předmětem je ochrana myšlenek – průmyslových práv
- **Bernská úmluva** na ochranu děl literárních a uměleckých z roku 1886
předmětem je ochrana individuálních projevů a ztvárnění myšlenek (právo autorské).